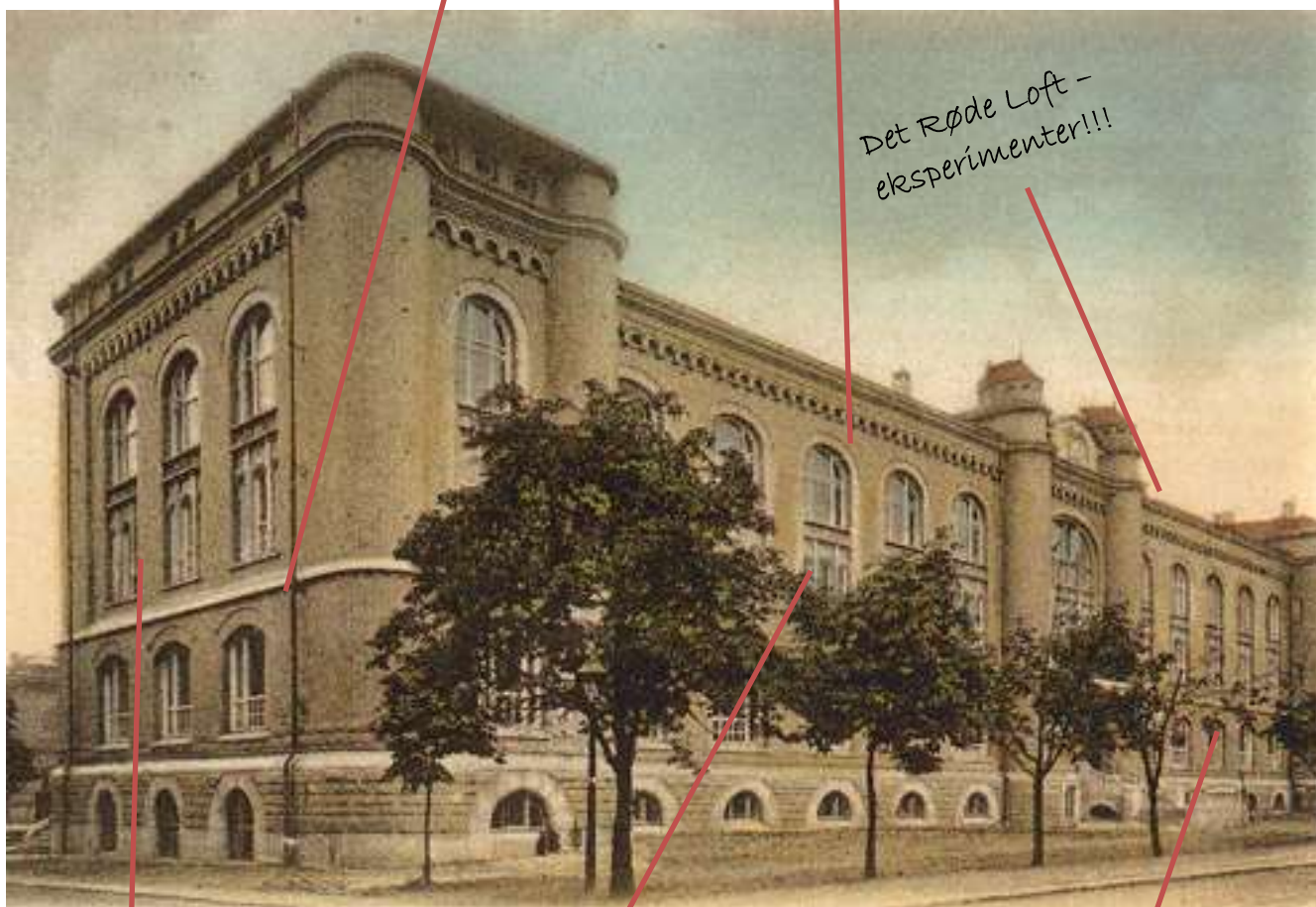

ET HUS FOR VILDE TANKER

Død og tid - vi skal alle
dø, hva gjør vi??

Debatt!!

Det Røde Loft -
eksperimenter!!!

Kolonisering
og kollaps

Det vakres
makt!

Objektarium -
hands on

Dette dokument er avgitt til KHM's ledergruppe d. 8. februar 2014.

Dokumentet er blevet behandlet på KHM's ledermøte d. 18. februar 2014 med følgende kommentar:

«Ledergruppen gir sin tilslutning til dokumentet i sin nåværende form, som er et grunnlagsdokument for Utstillingsrådets arbeid det kommende år. Dokumentet tas med som innspill til den forestående prosess med utvikling ny 'Strategi 2020' og ny 'formidlingsstrategi'.»

Koncept for nye udstillinger på Kulturhistorisk Museum

Forord

I løbet af de kommende år vil Kulturhistorisk Museum i Oslo udvikle en række nye udstillinger som skal erstatte de eksisterende basisudstillinger. Mens de eksisterende basisudstillinger bygger på arkæologisk kronologi og etnografisk regionalitet, ønsker museets ledelse, at

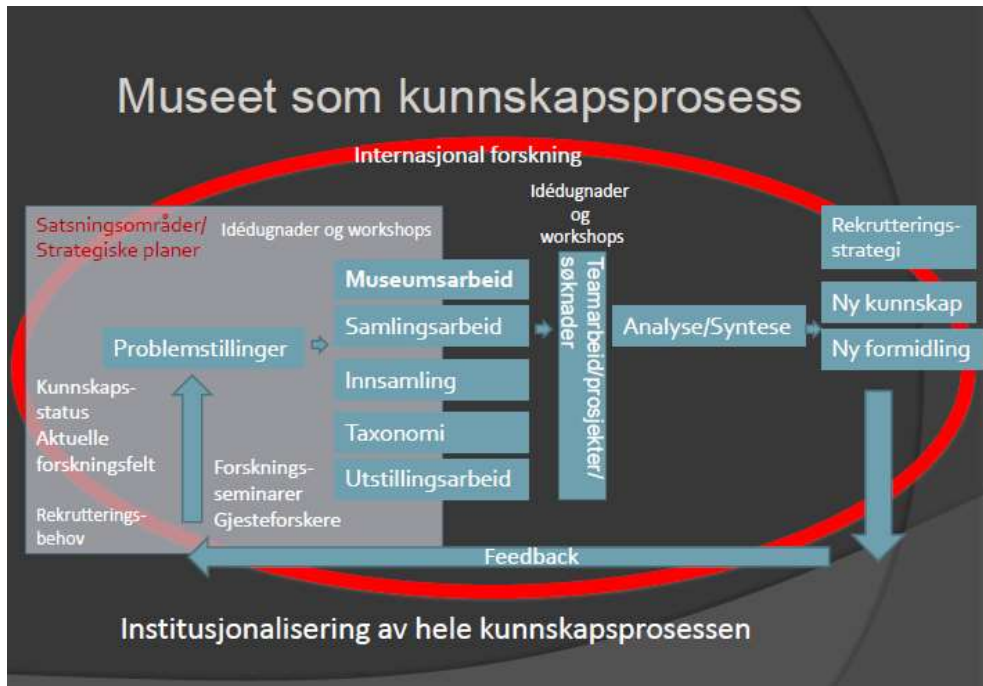
de nye udstillinger skal udnytte museets tværfaglighed, sætte museets igangværende forskning i spil og være dristige i deres valg af temaer og løsninger.

Samtidig er det intentionen at styrke forbindelsen til det øvrige universitet og blive en platform for forskere såvel som studerendes igangværende projekter inden for eller med relevans for museets fagområder.

Baggrund

Dette konceptdokument er en del af den omfattende re-organisering, der er pågået på KHM fra høsten 2011 til sommeren 2013. Med udgangspunkt i ledelsens ønske om "å legge omdreiningspunktet for museets forskning, formidling og forvaltning (de tre F'er) i en helt ny kunnskapsforståelse og kunnskapspolitik", er der blevet udarbejdet rapporter om museets fremtidige organisering af forskning (Tankesmiens rapport om "Forskningsutvikling ved KHM"), organisering af ustillingsarbejdet ("Rapport om Organisering av Utstillingsproduksjon") samt naturligvis den omfattende funksjonsanalyse ("KHM's Funksjonsanalyse 2013"), som lægger grunden for en omstrukturering af hele museet.

Dette konceptdokument omsætter de visioner, der har drevet dette arbejde, til udstillinger. Et af de væsentligste elementer i hele denne proces har været ønsket om en museal helhedstænkning, der forbinder de tre F'er – forskning, forvaltning og formidling.

Med utgangspunkt i Tankesmiens pointering af, at "kunnskapsutvikling bør gjennomsyre og integrere de tre domene" (forskning, forvaltning og formidling) ligger det klart, ustillinger ikke blot skal formidle, men må indgå som en del af kundskapsproduksjonen på det fremtidige KHM.

For at styrke sammenhængen mellom forskning og formidling er der per 1/1 2014 blevet opprettet et tværseksjonelt Utstillingsråd, som i samarbejde med KHM's Forskningsråd, skal sikre synergi mellom forskning og utstilling og bidra til utvikling af utstillingsideer gjennom faglig dialog og tildeling af forprosjekteringsmidler.

Endelig fordrer ønsket om en større 'museal helhed', at der etableres en større grad af tværseksjonelt samarbejde og utstillingsvirksomheden tænkes som en væsentlig motor til at skape denne museal tværfaglighet.

Med Funksjonsanalysen og nærværende ideoplæg, åbner KHM imidlertid op for et fjerde F, nemlig *Fornyning*. I den proces, KHM kommer til at gennemgå de kommende år er det vigtig, at denne fornying ligger til grund for vores arbejde, så vi vover at tage de skridt der skal til for at opfylde visionen om at skabe international opmærksomhed og "sprænge rammerne for hvad der er muligt".

Rapportens tilblivelse

Hoveddelen af arbejdet bag dette koncept har været drevet af en intern "Utredningsgruppe for nye basisutstillinger", som fungerede fra våren 2012 til maj 2013. Med repræsentanter for alle museets seksjoner og under ledelse af Idunn Kvalø (fra marts 2013 under ledelse af Peter Bjerregaard) har denne gruppe arrangeret myldregruppemøder for alle museets ansatte, inviteret oplægsholdere fra andre museer i Europa, og indhentet ideer og kommentarer fra alle museets seksjoner.¹

Fra 15. mars til 30. juni 2013 har Anders Emil Rasmussen og Peter Bjerregaard arbejdet på at skrive de indsamlede ideer sammen til et sammenhængende koncept, der vil kunne lægge en overordnet vision for de fremtidige udstillinger på KHM. Denne proces er foregået i tæt sammenspil med direktør Rane Willerslev som løbende har kommenteret på ideer og forslag og leder af Seksjon for Utstilling og Publikum, Tone Wang. Rapporten blev diskuteret på ledermøde 26. juni 2013 og Peter Bjerregaard har efterfølgende indført enkelte enkelte ændringer i dokumentet på opfordring af ledergruppen, konstitueret direktør Karl Kalhovd, Tone Wang og leder af Utstillingsrådet Arne Perminow.

Mandatet for den oprindelige utredningsgruppe var formuleret som sådan:

¹ Utredningsgruppen bestod af: Jostein Bergstøl (FS), Svein Gullbekk (AS), Arne Perminow (ES), Lill-Ann Chepstouw-Lusty/Ellen Holte (DS), Tone Cecilie Karlgård Simensen (UPS), Eivind Bratli (KS), Camilla Haugan (Adm.), Per Rekdal (Adm.), Peter Bjerregaard (projektansat).

BASISUTSTILLINGER I HISTORISK MUSEUM. SAK12/841

Mandatet er et resultat av erfaringer utredningsgruppen gjorde våren 2012 og av utredningsgruppens møte med museumsdirektør Rane Willerslev 3. juli 2012. Mandatet har nå vært behandlet av utredningsgruppen under seminaret 15. og 17. august 2012.

“KHMs hovedoppgave er å bedrive vitenskap. Vitenskapens fremste oppgave er å sprengne rammene for hva som er mulig”, sitat Rane Willerslev.

“Utstillingene er både et vindu utad og et vitenskapelig eksperimentarium”, sitat Rane Willerslev.

Uendret:

Visjon for utredning av konsept for nye basisutstillinger

«Med museets brede faglige kompetanse som omdreiningspunkt skal det skapes forskningsbaserte utstillinger med kraft til å forandre mennesker. Det skal tenkes helhetlig rundt de tre F`er: forskning, forvaltning og formidling. Utstillingene skal være publikumssuksesser og ha potensialet til å vekke internasjonal oppmerksomhet. I utstillingsarbeidet skal det tenkes tverrfaglig og åpnes opp for samarbeide med eksterne fagmiljøer. Barn og ungdom skal ivaretas som viktige målgrupper for Kulturhistorisk museum.»

Nytt konsept for basisutstillingene i Historisk museum:

- Utredningsgruppen skal selv fastlegge de overordnede, tverrvitenskapelige tema for basisutstillingene. Temaene velges på bakgrunn av elementer fra: aktive forskningsprosjekter, foreslåtte utstillingsideer, temporære utstillinger, forskningsideer under utvikling og forsknings-prosjektøknader. Det skal tenkes samspill og synergier. Det må samarbeides med Utstillings- og publikumsseksjonen som er samlingspunkt for all informasjon om pågående og planlagte forskningsprosjekter med utstillingskomponent.
- Utredningsgruppen skal anbefale hvilke arealer i Historisk museum som skal brukes til hvilke overbyggende tema. Hele Historisk museum skal settes i spill. Arbeidet må koordineres nøye med Utstillings- og publikumsseksjonen for å ivareta allerede planlagte utstillinger og med øvrige planer for endring/bruk av Historisk museum.
- Utredningsgruppen skal komme med innspill til konsekvensene av å tenke full fleksibilitet i bruken av utstillingsarealene i Historisk museum: både i forhold til en solid og dynamisk infrastruktur i alle saler, og overførbare/flyttbare løsninger som maksimerer brukervennlighet.
- Utredningsgruppen skal levere forslag til en tids/handlingsplan for implementeringen av nye basisutstillinger
- Utredningsgruppen skal levere forslag til organisasjonsmodell for gjennomføring av arbeidet med nye basisutstillinger utover prosjektgruppas funksjonsperiode.

Det vil være klart for læseren, at denne rapport ikke svarer direkte på dette mandat. Dette skyldes dels, at en del af de opdrag, der lå i mandatet, med tiden blev overtaget af Funktionsanalysen; dels at opdraget om præcisering af konkrete rammer for lokalebrug, løsning af kravet om dynamiske udstillinger m.v. ikke har været mulige at indfri med den nuværende uklarhed omkring KHM's fremtidige økonomi og planerne for byggemassen på Tullinløkka.

Derfor skal denne rapport læses som et ideoplæg, eller en beskrivelse af den udstillingsfilosofi, der skal ligge til grund for det fremtidige udstillingsarbejde på KHM. Som sådan vil den indgå i det nyetablerede Utstillingsråds videre arbejde med udvikling af nye udstillinger på KHM.

Rapporten består af to dele. Del 1 placerer de grundlæggende ideer, der er blevet givet fra ledelsen og udviklet gennem utredningsgruppens arbejde i en samlet vision for museets samfundsrolle. Del 2 beskriver fire udstillingsflader, som vil kunne virkeliggøre denne vision i KHM's fremtidige udstillingsvirksomhed.

Peter Bjerregaard

07.02.2014

DEL 1

FORSKNINGENS VÆSEN OG DEN MUSEALE HELHED: MUSEETS SAMFUNDSROLLE

Museernes rolle i et større samfundsperspektiv har været til debat i mange år: er museets vigtigste rolle at bidrage til udvikling af demokratiet, oplyse befolkningen, repræsentere minoriteter eller bevare den norske kulturarv?

KHM ønsker at tage et klart standpunkt i denne debat:

KHM er et forskningsbaseret universitetsmuseum. Derfor må KHM's væsentligste opgave være at udvikle ny viden gennem alle sine aktiviteter, herunder udstillinger.

Introduktion: Videnskaben om det konkrete

Videnskaben om det konkrete er, skriver Lévi-Strauss, de sammenhænge som naturen i første omgang tilbyder mennesker gennem en akkumulering af sanselige erfaringer – som eksempelvis at bitre og sure frugter har en tendens til at være giftige. En sådan videnskab er ikke væsensforskellige fra biomedicin som også bygger på en akkumulering af viden. Forskellen er at den 'vilde' tænkning (som alle mennesker driver med) starter med det konkrete, den starter så at sige 'ude i vildnisset'.

I 'den vilde tanke' skelner Lévi-Strauss mellem videnskabsmanden og gør-det-selvmanden (bricoleuren) ved at sige at videnskabsmanden laver de materialer og redskaber han har brug for, efter at have udtænkt den ide, han ønsker at gennemføre. Gør-det-selvmanden derimod arbejder med det, han har for hånden og er begrænset af de konkrete materialer han har adgang til og må således omdefinere sine egne ideer så de passer materialet for hånden.

Det er i den forstand, at den vilde tanke og dens videnskab om det konkrete kan danne ramme for en ny forståelse for udstillinger som en integreret del af den museale videns-skabelse. Udstillinger tilbyder en udforskning af verden gennem sanselige og æstetiske erfaringer med det konkrete materiale, de genstande, rum og udstillingsspørgsmål, vi har for hånden.

Fra svar til spørgsmål

Forskning er en langstrakt proces, som går igennem en detaljeringsgrad i sin undersøgelse og argumentation, der kan virke omstændelig for den brede befolkning. Resultatet er imidlertid, at forskningen ofte kommer frem til perspektiver på mennesket og dets historie, der udfordrer vores grundliggende verdenssyn. Det er dette kendetegn ved forskningen – dens kreative kraft samt viljen og evnen til konstant at forestille sig alternativer til vores aktuelle forståelse af menneskelivet – vi ønsker at trække frem i de nye udstillinger på KHM.

Den frie og nysgerrige forskning giver et væsentligt bidrag til, at vi som samfund ikke gror fast i vante tankemønstre, men derimod konstant er i stand til at forestille os andre mulige virkeligheder – ud fra en dybtgående udforskning af historien og verden omkring os. Som sådan udgør forskningens vilde tænkning en grundpæl i demokratiet.

KHM ønsker at gøre forskningens vilde tanke til et grundelement i sine nye udstillinger. Museet skal ikke være et sted, der *forklarer* verden med vores etablerede termer, men derimod et sted, hvor vi *undersøger* verden og tænker den på nyt. Som i Lévi-Strauss' kendte værk vil vi følge de *vilde tanker* – den utæmmede undersøgelse af mennesket, dets historie og dets muligheder – som knytter historien, verden derude, publikum og forskningen sammen i en konstant undren over og undersøgelse af tilværelsen med nye bud på, hvordan den kan tolkes.

Udstillingerne skal stille spørgsmål som er umiddelbare, basale og relevante for den brede befolkning, men de skal give svar der sprænger rammerne for hvordan gæster såvel som forskere normalt tænker deres verden.

Dette vil vi gøre ved at følge og udvikle tre overordnede principper:

- Udstillingerne og udstillingsarbejdet skal i sig selv være vidensproducerende og dermed skabe ny kunnskab
- Samlingerne skal sættes i spil *både* i en faglig kontekst og på tværs af deres tidslige og regionale kontekstualisering
- Publikum skal inddrages aktivt i udstillinger og udstillingsprocesser

Udstillingerne som forskningsrum

Oftest ses udstillinger som resultatet af en lang proces, hvorigennem forskningen har etableret sine resultater og nu kan formidle dem til et bredt publikum. Denne form for formidling bygger på en ide om at forskeren alene besidder viden og udstillingen har som mål at reducere denne komplekse viden, så den bliver forståelig for alle.

Denne tilgang til udstillinger betyder, at udstillinger i al væsentlighed bliver didaktiske greb og ikke noget der bidrager til forskningen i sig selv. I det nye koncept for udstillinger på KHM, vil vi gøre udstillingerne til et forskningsmæssigt aktiv. Dette indebærer, at vi ikke vil reducere kompleksiteten. En udstilling må stille sig selv et spørgsmål eller en hypotese, der ikke allerede er besvaret i forskningen, men som kan udforskes igennem udstillingsprocessen og –mediet. Kun herigennem kan udstillingerne tilbyde den ønskede merværdi i museets samlede kundskabsmodel.

At henvende sig til et bredt publikum uden at miste kompleksiteten kan umiddelbart lyde som et ideal, der ikke lader sig realisere. Ikke desto mindre viser nogle af de store succes'er fra andre medier, at det kan lade sig gøre. For eksempel evnede Lars

von Trier's tv-serie "Riget" at fungere som en thriller, en komedieserie og en kunstnerisk udforskning af relationen mellem den videnskabelige rationalitet og muligheden for en parallel verden af ånder. Et andet eksempel kunne være de populære japanske tegnefilm, som "Prinsesse Mononoke", der udnytter tegnefilmsmediets mulighed for at virkeliggøre et animistisk univers på en måde, der både fastholder mytens kompleksitet og gør den populær for et stort publikum.

Ulvepigen Mononoke

Riget

Som i disse eksempler vil vi tillade os at sprænge genremæssige konventioner og se udstillingerne som et sted, hvor vi kan arbejde legende med vores ideer og lade disse påvirke af faggrupper – konservatorer, designere, kunstnere, formidlere - , der ikke normalt inddrages i forskningsprocessen. Således bliver udstillingen og dens tilblivelse en proces, hvor forskeren kan udforske de mere rumlige og sanselige aspekter af sit materiale på en måde der ideelt set giver indsigter, man ikke ville opnå bag skrivebordet eller i den empiriske felt.

Dette vil muliggøre en helt ny model for sammenhængen mellem feltforskning og udstillinger, som på mange måder minder om underholdningsindustriens brug forskellige medier, aktiviteter og formater til at skabe universer, der *tilsammen* giver mulighed for et engagere sig i og *udvide* en ide, der starter i ét medier, men får nu udtryk over andre medieflader. Tænk for eksempel på *The Matrix*, som ikke blot var en film, men også tegneserie, wiki, spil og en lang række brugefora på Internettet.

Udstillingerne bliver således en forskningsmetode i sig selv, der skaber forskningsmæssig merværdi. Med denne tilgang er det vores mål at gøre KHM's udstillinger til en arena for videns-skabelse, hvor vi udforsker de gåder, menneskene og historien stiller, og ikke et sted hvor verden tæmmes og forklares.

Ideen om at gøre udstillinger til forskningsrum skal også tænkes helt konkret. For at skabe en ny tilgang til vores udstillingsvirksomhed, er det *afgørende, at KHM skaber et konkret forskningsrum, et fysisk eksperimentarium, som kan fungere som en forskningsarena for alle museets faggrupper.*

Tværfaglighed og tematisering

KHM huser en række forskellige fagligheder: arkæologi, etnografi, numismatik, historie, konservering, design og kommunikation. Vi ønsker for fremtiden at bruge udstillinger som ramme for at styrke denne tværfaglighed og i øvrigt åbne op for at inkludere hele UiO og andre forskningsmiljøer i Oslo.

Ofte er tematiske udstillinger organiseret omkring empiriske temaer som 'madlavning', 'hjemmet', eller 'landbrug'. For at sikre at udstillingerne har potentiale for at kaste nye spørgsmål tilbage til forskningen, foregår tematisering i dette koncept på et abstrakt eller teoretisk niveau, med udgangspunkt i de spørgsmål, samlingerne og udstillingerne rejser på tværs af tid og rum. Dette vil udfordre de måder, vi normalt kontekstualiserer vores genstande på.

Hvis vi for eksempel satte os for at undersøge måder at 'tænke en båd' på, ville det være oplagt at sammenligne de konstruktive principper i et klinkbygget vikingskib med de konstruktive principper i et kravelbygget portugisisk skib.

Disse to måder at tænke og konstruere både på kunne så at sige kontekstualisere hinanden. Hvorvidt alle de både vikingerne benyttede var klinkbyggede, og hvorvidt det er meningsfuldt at betegne kraelbygning som noget særligt portugisisk, ville derimod ikke være den væsentlige pointe i den specifikke komparation. Det er de enkelte svar på spørgsmålet 'hvordan laver man træ om til muligheden for at krydse vand' der danner basis for hvad som uddybes, ikke forsøget på at afdække sejlads i omfang og historie i henholdsvis fortidens Skandinavien og Portugal.

Dette betyder også, at det at lave en udstilling bliver en tværfaglig metode, hvor forskere må sætte ideer i spil overfor hinanden og derigennem både generere et fælles perspektiv og udfordre hinandens forudsætninger.

På denne måde kan udstillingerne udgøre et konkret element i udviklingen af en museale videnskab som udforsker menneskene på tværs af tid og rum

Dette ønske om at udvikle en særegen 'museal videnskab', hvor udstillingerne er et kerneelement, kræver at der udvikles en bred forståelse af *kuratering* som en egen faglighed, en egen metodik. Dette må KHM opdyrke, gennem kurser og interne seminarer, så det at være forsker på KHM indebærer, at man har en ide om, hvad udstillingsmediet kan bidrage med til ens forskning.

Samlingerne: et arkiv for nye perspektiver

En helt central ressource for KHM er naturligvis museets samlinger. På fremtidens KHM vil samlingerne blive sat i centrum og undersøgt som et vigtigt element i vores forbindelse til andre folk, andre steder og til andre tider, hvor man har har stillet sig selv spørgsmål der på mange måder ligner de spørgsmål vi stiller os selv i dag, men har udviklet svar, der kan udfordre vores aktuelle forståelse af verden. Gennem samlingerne kan vi forholde os til 'de indfødte' som filosoffer, der har brugt materialerne til at udforske verden med. Denne udforskning bygger som oftest på andre vidensparadigmer, praksisser og kosmologier - for eksempel magi, totemisme, ofring m.v - end de, der kendetegner den aktuelle norske samtid og vores samtidige videnskabelige forståelser af verden. Denne 'eksotiske værdi' som samlingerne tilbyder, vil vi drage nytte af ved se den som en kreativ kraft.

Frem for at få genstandene i vores samlinger til at passe ind i vores aktuelle begrebsverden, ønsker vi at lade genstandene udfordre og forandre vores eksisterende begrebsverden.

Samtidig med at vi vil forfølge de verdener, genstandene åbner for os, i deres egen historiske og/eller geografiske kontekst, vil vi også udfordre disse kontekster og sætte genstandene sammen i nye konstellationer. Ved at kombinere genstandene fra vores samlinger på overraskende og tvær-kontekstuelle måder, ønsker vi at udnytte det potentiale, det kulturhistoriske museum har for at undersøge menneskene på tværs af tid og rum.

Ved at udforske deres menneskelige mangfold og eksistentielle mysterier i et legende og inkluderende kunnskapsmiljø vil vi sætte samlingerne i spil som en uudtømmelig kilde til ny kundskab

Åben forskning: en ny forståelse af relationen til publikum

En særlig udfordring og et særligt privilegie ved museal vidensproduktion er adgangen til at bredt, alment publikum. På museet må viden omformes så den kan deles udenfor et snævert fagligt fællesskab. Dette betyder imidlertid ikke at vi udelukkende skal reducere i kompleksitet og give oversigter. Vi må dele ud af det vi ved, men også udnytte, at mødet med publikum kan påvirke den måde vi stiller spørgsmål og giver svar på.

Derfor vil vi i det nye KHM åbne op for forskningsprocessen og inddrage publikum aktivt i de spørgsmål, forskningen stiller. I praksis betyder det, at hele processen fra en genstand bliver udgravet eller indsamlet til den bliver konserveret, katalogiseret og udstillet bliver genstand for diskussion.

Netop ved at fokusere på igangværende og ufuldendt vidensproduktion tager museet sin demokratiske, oplysende og bevarende rolle allermest alvorligt ved at gøre forskningsprocessen gennemsigtig for publikum og ved at inddrage dem i besvarelser og diskussioner.

KHM har en lang erfaring med inddragelse af brugergrupper i museets aktiviteter, men at tænke publikum som aktive deltagere i selve kundskabsprocessen er nyt. Som udgangspunkt vil vi arbejde med inddragelse på fire planer afhængig af den enkelte udstilling:

- *Udviklingsfasen:* vi vil invitere udvalgte grupper til at diskutere de temaer, vi arbejder med, for at forme vores vinkler på udstillinger. Desuden vil vi invitere publikum til designeksperimenter, hvor vi vil diskutere udstillingsgreb og deres effekter
- *Udstillingen som diskussionsforum:* vi vil etablere møder i forbindelse med vores udstillinger, hvor publikum og forskere kan mødes i en ukonventionel ramme, der inddrager genstande, musik og performance og dermed skabe en særlig 'museal debat'

- *Udstillingsworkshops*: vi vil arrangere faciliterede workshops, hvor særlige grupper (skoleklasser, virksomheder, interessegrupper m.v.) inviteres ind for at diskutere spørgsmål og skabe deres egne kommentarer i form af konkrete installationer, der svarer på de etablerede udstillinger
- *Løbende modificering*: vi vil skabe udstillingselementer, der løbende kan transformeres af publikum, så publikum med tiden skaber deres eget udstillingselement

Det er væsentligt at pointere, at vi i dette arbejde vil fastholde en videnskabelig autoritet. Den indgående viden museet producerer, skaber rammerne for de spørgsmål og temaer, vi giver os i kast med. Men samarbejdet med publikum skal udvide rammerne for hvordan vi forstår disse spørgsmål og bidrage til at rejse nye forskningsspørgsmål. Enhver udstilling på KHM må derfor have en klar tanke om, hvilken form for interaktion, man ønsker at etablere med sit publikum.

I høsten 2012 udviklede master-studenter fra Kunsthøgskolen i Oslo forslag til hvordan KHM's udstillinger, kunne engagere publikum i højere grad. Tv. 'Visitor's exhibition', hvor publikum kunne udstille deres egne fotos fra udstillingerne, th. er en montre i museets Skatkammer draperet, så publikum selv må gå på opdagelse for at se genstandene.

DEL 2

UDSTILLINGSFLADER

Det gennemgående træk for visionen for de nye udstillinger på KHM er at gøre KHM til en arena for *videns-skabelse* og lade museet udfordre nutidens perspektiv på historien og verden. I praksis vil vi gøre dette ved at arbejde ud fra fire udstillingsflader: *Objektariat*, *Særudstillinger*, *Kjerneudstillinger* og *Det røde loft*.

Gennem disse fire flader vil vi følge museets videns-skabelse fra en genstand kommer ind på museet til den præsenteres i en udstilling:

- *Objektariat* vil fokusere på selve materialiteten, hvilke former for oplevelser og viden, genstandsmaterialet tilbyder i sig selv
- *Særudstillinger* vil kontekstualisere materialet (historisk/regionalt/typologisk) og gøre det muligt for ansatte at gennemføre en særlig, individuel ide
- *Kjerneudstillinger* vil trække genstandene ud af deres konventionelle tidslige og regionale kontekst og forfølge problemstillinger på tværs af tid og rum
- *Det røde loft* vil arbejde eksperimentelt med, hvordan vi kan gøre videnskabelige spørgsmål sanselige

Kjerneudstillinger

Den væsentligste nyskabelse på fremtidens KHM bliver etableringen af en række nye *kjerneudstillinger*, der forfølger spørgsmål på tværs af tid og rum. 'Kjerne' skal både forstås som et centralt element, der går igen for menneskelige samfund på tværs af tid og rum, og som spiren til noget nyt, et fokus hvorfra nye ideer og perspektiver kan springe.

Kjerneudstillingerne skal udnytte museets store komparative potentiale (i forskningen såvel som samlingerne) til at udforske store, menneskelige spørgsmål, der går igen på tværs af tid og rum. Ved at undersøge disse spørgsmål på tværs af tid og rum, er det vores mål at trække perspektiver ud af vores forsknings- og

genstandsmateriale, som ikke ville komme frem i vores sædvanlige forskningspraksis.

Kjerneudstillingerne vil være dynamiske sådan, at nye forskningsprojekter kan inkorporeres i udstillingerne og dermed løbende forandre og forskyde udstillingerne. Dermed kommer disse udstillinger til at levendegøre forskningens løbende forandring og udvikling af nye svarmuligheder på centrale spørgsmål.

Objektariat

Objektariatet vil fokusere direkte på genstandsmaterialet som kundskabsobjekt. Her vil der være mulighed for at præsentere nyudgravede genstande, hele etnografiske samlinger, vise konserveringsprocesser m.v. Her vil publikum også komme helt tæt på genstandene og – afhængig af de enkelte genstandes tilstand – få en hands-on oplevelse af museets genstande. Objektariatet vil således typisk være et rum for en intuitiv, gryende ide; forestillinger om hvad den nyligt udgravne genstand er for noget, en udfoldelse af en enkelt samling (gerne med tilhørende arkiv), konservatorenes afdækning af lagene i en genstand, eller en undersøgelse af 'patterns that connect' – genstande der på tværs af tid og rum bærer fælles træk. Objektariatet vil være udstyret med et fast sæt af montrere og udstyr og bygger ikke på et omfattende design. Det er altså en udstillingsflade, der er hurtigt udskiftelig og ikke særlig omkostningskrævende.

Særudstillinger

En særudstilling giver mulighed for at udforske en faglig specifik problematik. Dette kunne handle om udviklingen af tingsteder i Norge, Gudindeskulpturer og kropsforståelse i Antikken, tidsforståelse i Bronzealderen, Magt og prestige i Bollywood-film m.v. Målet er altså at lade ansatte udfolde en særlig ide, der springer ud af deres forskning og som kan sætte nye perspektiver på denne.

På den måde viser en særudstilling, hvordan forskellige fagligheder fortolker deres materiale og sætter genstandsmaterialet ind i en større kundskabsramme. Samtidig vil vi i særudstillinger kunne ramme konkrete målgrupper, museet ønsker at arbejde sammen med eller formidle til.

Det røde loft

Loftet er et arbejdende værksted. Loftet indrettes i det nuværende Østasiens rum, som tømmes og der åbnes op for ovenlyset. Her bliver publikum draget direkte med ind i designprocesser. Der vil løbende være projektkontorer for udstillinger med udklip, skitser, ideer mv. tilgængeligt. Her vil også kunne foregå rekonstruktionseksperimenter, eksperimenter med udstillingsteknikker m.v. som publikum vil få en mulighed for at blive draget ind i. Dette rum kan også anvendes i forbindelse med studenterudstillinger, designeksperimenter, forskningsworkshops m.v. Publikum kan således forvente at finde noget på loftet som ikke var der ved deres sidste besøg, og de kan komme ud for at blive draget ind i arbejdsprocesser. Loftet åbner således op for selve udviklingen af rum og udstillingsteknikker som en særlig type forskning knyttet til museet.

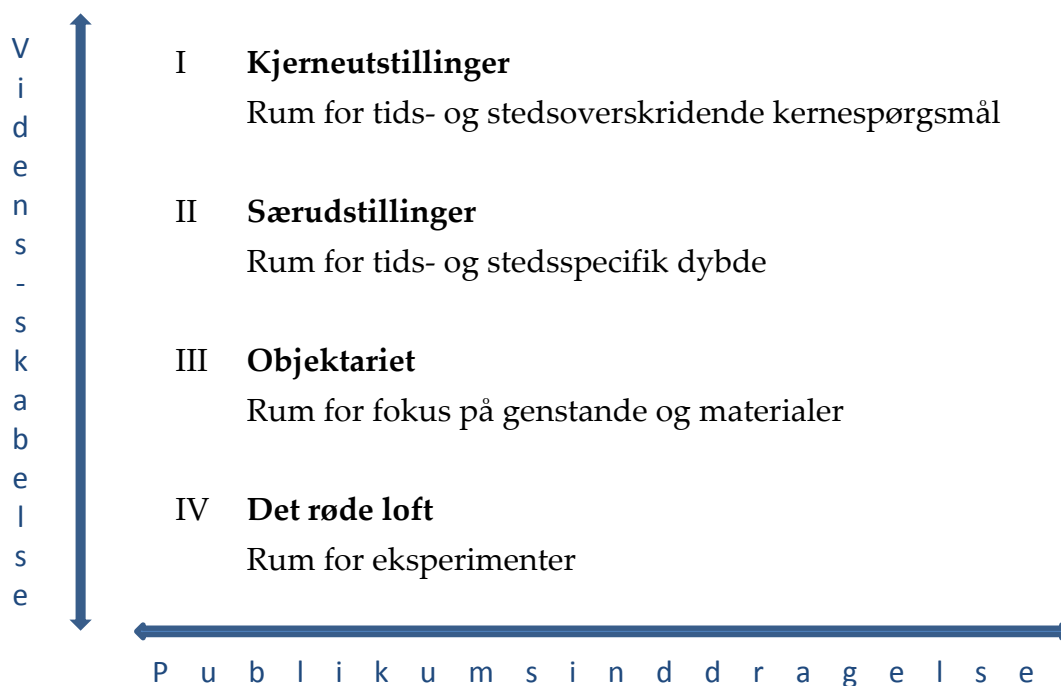
Overordnet sammenhæng

De fire flader går ind i tankeprocesser på forskellige tidspunkter og skaber hver deres ramme for interaktion mellem forskning, samlinger og publikum. Dermed anerkender vi også, at museets publikum har vidt forskellige tilgange og forhåbninger til, hvad der udgør et godt museumsbesøg.

De fire flader skal derfor ikke opfattes som absolut adskilte niveauer. Udstillingerne skal anses som ideer, der cirkulerer i rummet mellem forskning og publikum og er derfor ikke afsluttede, når de er stillet op. Ideer udvikles i nye former og aktiviteter i nye udstillingsflader.

Særudstillinger kan udvikle sig til at blive Kjerneudstillinger og omvendt, en Objektarie-udstilling kan have forbindelse til eksperimenter på Det røde loft, et designeksperiment på Det røde loft kan danne grundlag for en Særudstilling osv. Ud fra en konkret vurdering af de enkelte udstillinger og deres *relative slidstyrke*, vil vi vurdere hvilke udstillinger og temaer vi vil kunne arbejde videre på over tid og som derfor bliver stående over en længere periode.

Ud over at der konstant vil være en forandring i de udstillinger som publikum præsenteres for, vil det tilbagevendende publikum derfor også kunne opleve, at elementer, de har set før, bliver præsenteret i nye perspektiver ved at blive inkorporeret i nye udstillingssammenhænge. Dette svarer til forskningens udviklingsproces, som ikke blot består i indsamling af ny data, men også i en konstant recirkulering af ideer og materialer i nye konstellationer. Således skal udstillingsfladerne tilsammen åbne op for videnskabelig tænkning i alle led. Alt i alt vil KHM dermed kunne aktivere sine udstillingsrum som et sted hvor forskningsmateriale og –genstande konstant bliver sat i spil på nye måder og med nye perspektiver og hvor publikum og andre samarbejdspartnere inddrages i museets videns-skabelse.

Implementering

Den samlede vision for KHM's fremtidige udstillinger, der er præsenteret i dette konceptdokument, skal ikke gennemføres på én gang. Vi går i gang med forandring af vores udstillinger *nu* (2014). Men sideløbende med opbygningen af nye udstillinger vil Utstillingsrådet arbejde videre med en formidlingsstrategi, der skal indgå i KHM's nye 2020-plan, og en samlet lokaleløsning for udstillingsarealerne i Historisk Museum.

Det er væsentligt at KHM gør sig klart, at implementeringen af disse ideer må ske *umiddelbart*. Over de seneste år har der været stort fokus på at udvikle visioner og etablere den organisation, der kan få de tre F'er til at hænge sammen. Nu er det væsentligt, at ønsket om det fjerde F, *fornyingen*, bliver til virkelighed. Vi må altså have modet til at tage de skridt der skal til.

For at sikre fremdrift på udstillingsområdet er det væsentligt, at:

- *Det røde loft etableres umiddelbart, så ønsket om nye udstillingsmetodikker og udstillings formater kan udvikles og afprøves i et legende og eksperimentelt miljø*
- *Der etableres en bred diskussion om udstillinger og kuratering på KHM*
- *Der udvikles evalueringsformer, så vi kan korrigere vores arbejde i takt med at vi afprøver nye tiltag i årene fremover*

Ved at arbejde os frem skridt for skridt får vi mulighed for at afprøve og evaluere ideer løbende og dermed skabe grundlag for en *fælles udstillingstænkning* på KHM, centreret omkring det kommende Utstillingsråd. Samtidig sikrer en løbende implementering, at der sker en reel udvikling af KHM's udstillinger i de kommende

år fremfor at man lader forældede udstillinger stå på ubestemt tid i afventning på økonomisk råderum for en total forandring. Dermed vil vi være forberedte – både i vores organisation og i vores forståelse af udstillingernes rolle i den museale helhed – når der åbner sig muligheder for at udnytte byggemassen på Tulinløkka fuldt ud.

Dette ideoplæg skal derfor ses derfor som et redskab for Utstillingsrådet til at arbejde målrettet med planlægning af nye udstillinger, og dermed definere i hvilken retning man skal udvikle udstillinger og deres relation til museets øvrige aktiviteter.